

JEDNI GA HVALE, DRUGI ŽALE, TREĆI KAŽU:
"E, MOJ BRALE..."

Dobio sam već nekih nagrada u životu. Manje, doduše, no što sam zaslužio, a opet više no što mi je potrebno...

One najvrednije se, dakako, ne mogu ni opipati, a kamoli okačiti na zid...

Neke od njih su me obradovale, neke obrukale, ali malo koja je uspela da me iznenadi...

Ova se, eto, već i po tome razlikuje od ostalih...

U krugovima koji prate dodeljivanja nagrada drugima, vlada opšte mišljenje da mi je nagrada "Todor Manojlović" dodeljena nezasluženo, ali to je potpuno razumljivo. Ona se, naime, i ne dodeljuje za opšti nego za posebni umetnički senzibilitet, lepo piše u obrazloženju...

U redu je, momci. Ni ja vas verovatno baš ne bih voleo da sam takav kao vi, a da ste vi ovakvi kao ja...

Toliko o Opštem i Posebnom...

Uostalom, u protivnom sam ovo priznanje samo overio i učinio ga još značajnijim? Dobro je poznato da se sve Velike Nagrade pretežno dodeljuju nezasluženo, a prethodni laureati su "Todora" bez sumnje pošteno zaslužili, opasno pripativši da ga dovedu na rđav glas?

Uzged, ja bih eventualno mogao da se otkupim vrećicom punom nagrada koje mene nisu zaslužile, no dosta o tome, to je gotovo, pala karta, davno su se razišle i najkomotnije zvanice iz zrenjaninskog Magistrata...

Pesme Koje Su Otpevale Svoje sad, uglavnom, moraju izaći da se poklone publici, a muzika i ja možemo samo da virimo iza zavese, strepeći kako će one bez nas...

Mada to nisu Pesme Početnice, o naprotiv, iznenadili biste se da samo znate...

Među pravim pesnicima, takozvanim Pesnicima Po Zanimanju, najviše je onih čije su pesme pročitani samo pijani glumci na promociji, retkima po neku pesmu i poneko od rodbine zna napamet, šačica najuspešnijih dogurala je dotle da klinici po školama uče njihove stihove po kazni, a Pesmama Koje Su Otpevale Svoje dešavalo se, bome, da ih na desetine hiljada ljudi izgovara uglas, kao zakletvu, ili šapatom, kao molitvu pred odlazak na počinak...

Ma, ne bojim se ja za njih...

Da li bi se, dakle, Nečije pesme mogle otpevati ovako kako se moje mogu ne otpevati?

Da li bi se, pardon, Nečije pesme mogle barem otpevati, ako ništa drugo?

Ne, gospodo, ovaj "Todor Manojlović" mi je izuzetno drag, no to je bila samo lozinka da stignem do još nekih Naših, do nekih Zaverenika u taštom i hermetičnom literarnom carstvu u kom je "Carevo novo ruho" i dalje i ustav i zakonik...

Ali, što se nagrada tiče, Vreme i dalje ostaje jedini žiri koji priznajem, a taj žiri mi se nešto značajno smeška, namiguje, i šalje mi kojekakve signale, domundavajući se i većajući, tobož...

Oprosti, Skromnosti, ali ja sam definitivno Đorđe Balašević, i čini mi se da sam poslednja osoba na svetu koja bi trebala da se privikava na to...

Ja već godinama znam ko sam...

Put do zvezda je samo etapa kružnog puta do sebe, i ako znaš prečicu nema potrebe da se puno lomataš po bespućima...

Ne, bato...

Stigao si čim kreneš...

Cilj nosiš skriven pod kaputom, istetoviran na grudima kao metu...

I eto ti...

U tome je tajna...

U tome je jedini trik...

JEDNI GA HVALE, DRUGI ŽALE, TREĆI KAŽU:
"E, MOJ BRALE..."

Dobio sam već nekih nagrada u životu. Manje, doduše, no što sam zaslužio, a opet više no što mi je potrebno...

One najvrednije se, dakako, ne mogu ni opipati, a kamoli okačiti na zid...

Neke od njih su me obradovale, neke obrukale, ali malo koja je uspela da me iznenadi...

Ova se, eto, već i po tome razlikuje od ostalih...

U krugovima koji prate dodeljivanja nagrada drugima, vlada opšte mišljenje da mi je nagrada "Todor Manojlović" dodeljena nezasluženo, ali to je potpuno razumljivo. Ona se, naime, i ne dodeljuje za opšti nego za posebni umetnički senzibilitet, lepo piše u obrazloženju...

U redu je, momci. Ni ja vas verovatno baš ne bih voleo da sam takav kao vi, a da ste vi ovakvi kao ja...

Toliko o Opštem i Posebnom...

Uostalom, u protivnom sam ovo priznanje samo overio i učinio ga još značajnijim? Dobro je poznato da se sve Velike Nagrade pretežno dodeljuju nezasluženo, a prethodni laureati su "Todora" bez sumnje pošteno zaslužili, opasno pripretivši da ga dovedu na rđav glas?

Uzgred, ja bih eventualno mogao da se otkupim vrećicom punom nagrada koje mene nisu zaslužile, no dosta o tome, to je gotovo, pala karta, davno su se razišle i najkomotnije zvanice iz zrenjaninskog Magistrata...

Pesme Koje Su Otpevale Svoje sad, uglavnom, moraju izaći da se poklone publici, a muzika i ja možemo samo da virimo iza zavese, strepeći kako će one bez nas...

Mada to nisu Pesme Početnice, o naprotiv, iznenadili biste se da samo znate...

Među pravim pesnicima, takozvanim Pesnicima Po Zanimanju, najviše je onih čije su pesme pročitali samo pijani glumci na promociji, retkima po neku pesmu i poneko od rodbine zna napamet, šačica najuspešnijih dogurala je dotle da klinici po školama uče njihove stihove po kazni, a Pesmama Koje Su Otpevale Svoje

dešavalo se, bome, da ih na desetine hiljada ljudi izgovara uglas, kao zakletvu, ili šapatom, kao molitvu pred odlazak na počinak...

Ma, ne bojim se ja za njih...

Da li bi se, dakle, Nečije pesme mogle otpevati ovako kako se moje mogu ne otpevati?

Da li bi se, pardon, Nečije pesme mogle barem otpevati, ako ništa drugo?

Ne, gospodo, ovaj "Todor Manojlović" mi je izuzetno drag, no to je bila samo lozinka da stignem do još nekih Naših, do nekih Zaverenika u taštom i hermetičnom literarnom carstvu u kom je "Carevo novo ruho" i dalje i ustav i zakonik...

Ali, što se nagrada tiče, Vreme i dalje ostaje jedini žiri koji priznajem, a taj žiri mi se nešto značajno smeška, namiguje, i šalje mi kojekakve signale, domundavajući se i većajući, tobož...

Oprosti, Skromnosti, ali ja sam definitivno Đorđe Balašević, i čini mi se da sam poslednja osoba na svetu koja bi trebala da se privikava na to...

Ja već godinama znam ko sam...

Put do zvezda je samo etapa kružnog puta do sebe, i ako znaš prečicu nema potrebe da se puno lomataš po bespućima...

Ne, bato...

Stigao si čim kreneš...

Cilj nosiš skriven pod kaputom, istetoviran na grudima kao metu...

I eto ti...

U tome je tajna...

U tome je jedini trik...

TAD JOŠ NISAM NIŠTA ZNAO...

Te godine je predsednik žirija Opatijskog festivala bio Angelo Vlatković, Poslednji Novosadski Gospodin...

Festivale je prenosila svemoćna televizija, oko njih su se okupljali svi mogući Terminatori Dnevnica & Putnih Troškova, i danas ni izbliza nema te koncentracije publiciteta na jednom mestu, čak ni kad su u pitanju kongresi vladajuće partije...

Angelo me je pozvao na dogovor, on se zbog problema sa venama i po lavirintu radijskih hodnika kretao u kariranim zepama, a zbog

iskustva sa ljudima svima se obraćao u rukavicama, tako da je sve teklo tapacirano, u pola glasa, taman na nivou mojih vokalnih sposobnosti, rekli bi zlobnici...

Naivni, među kojima sam i ja do tog časa bio, misle da se pesme za festivale biraju iz roze koverata koji pristignu poštom? Sedeli smo u režiji u kojoj se inače snimaju radio drame na rumunskom jeziku, Angelo je odslušao moje pesme sa nepotkupljivim izrazom lica, da bi mi na kraju surovo prepustio da sam odaberem jednu za "slobodne forme"...

-Ti ćeš sledećih par godina biti glavni... Ako budeš pametan, lafe... Za dalje ne znam...

Ali, sa ovim što imaš u fioci, možeš biti miran... Javi mi šta si odlucio...

Odlučio sam da to bude pesmica o prvoj ljubavi, durska baladica koja je utihnula larmu na mnogim žurkama gde su se dežumi trubaduri prevarili da i meni ponude da odsviram nešto.

"Razdeljak" se i nakon mog odlaska iz "Žetve" vrteo besomučno, kao reklama za omekšivač rublja, i neka budala bi brže-bolje snimila i sledeći tango, ali ovde nije reč o nekoj, nego o jednoj sasvim određenoj budali...

Po propozicijama, aranžman se pravio za revijski sastav, a oko tog stada lasom je mahao neizbežni Producent, veliki lovac na procenite, koji je obećao da će se striktno držati demo-snimka koji mu je doturen. No, iste te večeri, kad sam natakao slušalice da nasnimim i vokal, posumnjao sam da je taj tip profesionalno obučen da me šokira?

-Sta je ovo? Orkestar vatrogasnog doma iz Srpske Crnje?

Nije znao šta da odgovori, bila je prijatna promena videti njega zbunjenog. Najčešće je nailazio na očajnike, još češće očajnice, koje bi spuštale pogled i podizale suknju samo da bi pevale na radiju, i ludak koji je odbijao da dovrši snimak koji sutra mora biti u Zagrebu, nije mu išao u glavu?

-Znate, Đorđe... To je jedna fraza koja je dosad ponovljena hiljadu puta.

-Super... Ali neće se hiljadu i prvi put ponoviti baš u mojoj pesmi...

Jednostavno sam se okrenuo i otišao, oni koji me poznaju znaju da ne lažem...

Producent je slegao ramenima i korigovao listu putnika za Opatiju, ali Angelo me je na vreme pronašao kod Cileta i Dukija, koji su sa ostalim "Neoplantima" tad tezgari u "Parku", snimili smo pesmu za manje od dva sata, i u ponoć već predali traku vozaču "Niš expressa"...

Bili smo ubeđeni da ćemo prvom prilikom napraviti Pravu Verziju, ali sad je već pomalo kasno, bojim se...

Sedamnaestog marta hiljadu devetsto devedeset i šeste, pesmica o prvoj ljubavi postala je punoletna...

I više nije pod mojim starateljstvom...

U Opatiji su nam se obradovali kao vodoinstalaterima na Badnje večer...

Urednik "Jugotona", gospon Kundić, rekao mi je da je pjesma potpuni promašaj, ali da će je oni ipak objaviti, u nadi da ću ja kad-tad ponoviti "Razdeljak"...

Usput su odsekli uvod pesme o Kristiforu Kolumbu, i malo skratili naslove koje sam ambiciozno odredio. Duhovitost na koju sam računao je očito izostala, objasnili su mi...

Anton Marti, zatim, prosečni režiser sa natprosečnim imidžom, histerisao je na probi zbog toga što ja držim gitaru, a ne sviram, i što Knez svira gitaru, a ona se ne čuje, i tako redom...

-Najgori ancaml, najgori pecma, najgori cve... A mene pravi najviše problemi...

Devojka koja je pevala sa nama patila je od treme, koja na sceni može da te učini glupljim nego otkopčan šlic, i kad sam primetio da suze odranjaju grumenje kreona sa njenih trepavica, morao sam da obuzdam sinjor Tonija, ništa strašno, sretao sam i veće mangupe...

-Psst! Ti ci tu da clika! Ne da prica o pecma! Camo da clika! Dobro?

Nakon mog huliganskog istupa, do glavne večeri više niko nije komunicirao s nama. Kiša je padala kao da su se oblaci ugovorom obavezali da će svu kišu iskipovati pod Učkom pre nego što se vrata nad more, i ja sam birao najgušće palme ne bih li svoju ispasanu košulju i bele patike što svečanije sproveo do dvorane...

-Gde je tebi odelo? Ne misliš valjda ovako na scenu? Jovan Ristić u svojim šarenim prslucima godinama služi kao test za kolor na televizorima, ali ako je pošten kao što mislim da jeste, setiće se da je kao režiser zadužen za "iza scene", te večeri nosio čak i besramnu leptir mašnu...

-Tu mi je... Na ofingeru... Nisam hteo da pokisne...Sad ću se presvući...

Nastupali smo pod rednim brojem jedanaest, i tek kad se deseta, Verica Ristevska, sa olakšanjem strunila niz stepenice, moje patike su šmugnule na scenu, kao dva bela vragolasta šteneta...

-Šta? E pa, platićeš mi za ovo!

Jedino mi je Oliver iza scene kasnije priznao da mu je krivo što i on ne nastupa tako, što mu nisam zaboravio, Oliver je tad već bio velika zvezda, a bio sam i ja, među nama budi rečeno, samo što javnost to još nije uspela da sazna?

Ali je bila na dobrom putu...

Sutradan se voz oko ponoći zaustavio na zagrebačkom kolodvoru, kroz prozor smo kupovali "koktu" i sutrašnji "Večernjak"...

"Traperice u kristalnoj dvorani..." Oh! Skandal?

Nikad nisam skupljao isečke iz novina, ali taj mi ne bi bio na odmet? Dečko sa gitarom pod miškom, sam pod ogromnim kristalnim lusterom, na prvoj stranici, važniji od sporta, politike, kriminala i vremenske prognoze...

Pametni ljudi su već sve rekli o Prvim Koracima, i na Zemlji i na Mesecu, i teško da bih ja tu išta mogao da dodam?

Jedino, možda, da tim koracima nikako ne smeš zakoračiti Od Sebe?

No, to se verovatno podrazumeva? To i nije neka mudrost...

PISALI SU DA SAM ZLATAN... ILI DA SAM ČIST ŠARLATAN?

Jesi ili nisi?

I gotovo...

Prelistao sam silne knjige nadajući se da će Tajna samo zasjati među stranicama, kao presovani listak staniola, prelistao sam zatim silne oblake, grickajući onu sladunjavu travku koja raste jedino u podnožju Mladosti, slušao sam šta zbore Pametni, poturao ogledalce

pred Opsenare, loveći Rešenje u njihovim obrnutim likovima, a onda sam preplivao čak na drugu obalu Čekanja, i tek otud video da su crkve mudrosti ostale tamo odakle dolazim...

Srećom njihovi vrhovi dizali su se iznad šume vremena dovoljno visoko da se po njima dalje orijentišem...

Godinama sam Mudrace lakomislno tražio po izgledu, po dugim noktima ili sedim bradama, a oni su mi, prurušeni u piljarice i kočijaše, još odavno negde usput došapnuli tri najveće mudrosti sveta...

Samo da smo mi živi i zdravi...

Sve u svoje vreme...

Jesi ili nisi?

Ponekad je najteže uraditi nešto Lako, i najkomplikovanije shvatiti nešto Jednostavno?

Precenio sam Život kao što precenjujem sve i svakog, i neki misle da se nepotrebno rasipam plaćajući prevelike cene na sve strane, ali ne radim to samo zato što sam Veliki Troškadžija...

Ne, ne uvek...

Ljude katkad precenjujem i zato što me je sramota da imam posla samo sa Jeftinima...

Svet je prepun tipova koji će me uništiti čim ugrabe jedno slobodno popodne...

Po ispovedaonicama lokalnih bifea poveravaju se kako su baš oni napravili Zvezdu od mene, i upomo se pogrešno zamajavaju tezom *otkud baš oni*, umesto *otkud baš od mene*? U

protivnom bi se dosad verovatno zapitali kako onda nisu napravili Zvezdu i *od još ponekog*, kad je to tako prosto?

Ma...

Imam averziju prema znacima navoda, ali uz ovo "zvezda" ću zaista početi da ih koristim, da ponovo ne budem pogrešno shvaćen...

Oni Koji Nisu Zvezde, naime, uvek najbolje znaju šta bi radili da su Zvezde, ali Prave Zvezde ne misle o tome da li su zvezde ili nisu, pa i ne rade ono što od Zvezda očekuju Oni Koji Nisu Zvezde. Znači, ispada da Zvezde koje rade ono što bi i Oni Koji Nisu Zvezde radili da su Zvezde, i nisu Prave Zvezde?

Eto...

Rekoh ja da je konfuzno do vrtoglavice?

A naprosto *jesi ili nisi?*

I tu nema spasa...

Neki tip sa radija je, recimo, sedamdeset i sedme dvaput za redom pustio "Razdeljak" u svojoj emisiji koja je išla četvrtkom pre podne, i da toga nije bilo, hor Neprocenjivih Pokislih Klinaca ne bi mi desetak godina kasnije otpevao "Protinu kći", šapatom, kao uspavanku, stotine milja dalje, pred grozomornim hotelom "Bonavia"?

Hm?

Čisto sumnjam?

Probaj da zaustaviš izvor kamenčićem, pljucnuće ga kao košticu, naguraj pred njega stene i gromade pa će ih zaobići, izbiće drugde, gde mu se najmanje nadaš, zagolicaće tabane brda, podvući se kroz korenje planine, opipaće uzduž i popreko debele zidove Tame, sve dok pred njim najzad ne zatreperi onaj Svitac Svetlosti za kojim je toliko tragao...

Nema izvora koji nije izbio...

Ako ne izbiješ, znači da *nisi*...

Za izvore to pravilo naročito važi...

Ljudi iz Medija duvaju Zvezde kao balone, to je neosporno, ali Naduvani Baloni dižu se samo onoliko, i samo dotle, dok ih neko od dole gurka vrhovima prstiju. Poneki balon se otrgne i odleti put oblaka, i Duvači Balona tad besno trčkaju pod njim, zalud pokušavajući da ga domaše, i zlobno mu priželjkuju da se bar natakne na neki gromobran kad im je već tako drsko izmakao...

Ali nemaju pravo. To nikad i nije bio njihov, Naduvani Balon...

I deca znaju da se do neba ne dižu Naduvani, nego samo oni baloni koji su napunjeni nekom posebnom hemijom? A Hemija upravo i jeste sve ovo o čemu pokušavam da pričam...

Novinare sam sretao i dobre i loše, ne kažem, i nisam toliko prost da u Dobre svrstavam samo one koji su me hvalili...

Medu onima koji su dobro pisali o meni, bilo je, na žalost, više Loših nego Dobrih...

Dobrih je bilo taman toliko da naglase koliko je Loših, ali ni zbog njih nisam počeo da sakupljam isečke...

Neki me vole, neki osporavaju, ali to niti usporava moj jedrenjak, niti mu dodaje vetra...

Jesi ili nisi, odavno mi je poznato...

I sumnjam da posle svih ovih godina postoji još ponešto što bih o sebi saznao od nekog drugog?

"Panta rei" nije obećavao ništa dobro...

Na prethodnom talasu srebrila se pena silovitog "Bezdana", a još nikom na svetu kritičari nisu pohvalili dva albuma zaredom...

Imala je ta ploča i drugih mana, ali ja tako nešto u decembru osamdeset i sedme nisam ni slutio. Uradio sam je najpoštenije što sam znao, želeo sam da se po nečemu razlikuje od prethodne, i dao sam muzičarima sva ovlašćenja oko aranžmana, nadajući se da ću time malo pomeriti pesme od Onog Stereotipnog Balaševića...

Ali pomerio sam ih jedino od publike...

Što je već potpuno druga priča...

Omot se nametnuo kao crn, sa plavim prugama koje su simbolizovale da "sve teče", to je bila jedina improvizacija u čitavom projektu, ali i zlo predskazanje, u to i danas verujem...

Moj Čale je bio Veliki Putnik, i puno smo se mimoilazili po životu...

Pamtim ga po porukama koje mi je ostavljao pred polazak, po raznobojnim ceduljicama sa instrukcijama o zalivanju cveća ili uplati lota, to su bili najsigurniji tragovi da je navraćao kući...

Pao je u komu onog dana kad se prvi "Panta rei" pojavio u prodaji, ne ostavivši mi cedulju šta da radim. Iz bolnice u Frankfurtu su nam javljali da je sve moguće, i ja sam vraćao time što nisam otkazivao Beogradske Novogodišnje Koncerte, ali mi se onaj zloslutni crni omot stalno priviđao, kao umrlica u izlogu knjižare...

Sedamnaest dana je moj stari tražio izlaz iz besvesti, aili ga je pronašao na pogrešnoj strani, kao i većina onih koji zalutaju...

Umro je kad sam već polazio u Beograd, Olja me je sustigla pod kapijom ćutke mi oduzevši kofer sa gitarom iz ruke, a prijatelji iz "Sava centra" sačekivali su te večeri publiku pred dvoranom, nije bilo vremena da se odlaganje koncerta objavi u štampi ili na radiju...

I onda je izašao Prikaz Ploče u novinama. Ciničan. Zlonameran i podsmešljiv...

Tuđe rečenice ne pamtim ni izbliza tako dobro kao svoje, one obično samo s vrata zavire u moju glavu, i odmah im je jasno da nisu za društvo koje se okuplja u tom bircuzu. No čitavi pasusi pomenutog članka vraćali su mi se danima, kao refren. Ne želim da pričam o niskim udarcima. svi boksuje u istoj kategoriji, pa se dogodi i da se mali tuku sa velikima, i da se neko propne na vrhove prstiju, pa opet onog drugog odvali daleko ispod pojasa, imao sam već takvih mečeva...

U jednom frapantno sličnom trenutku mog života slično su opljuvali i "Odlazi cirkus"...

Kapetan mi je muški uručio telegram i ono crno presvučeno dugme, *koje ubuduće moram nositi na vidnom mestu na uniformi, da bi drugovi znali da sam pretrpio gubitak u najuzoj porodici...*

Mamu sam poslednji put video kako viri kao misić kroz odškrinuta vrata hirurgije, jednom rukom je prikrivala da nedostaju dva gornja dugmeta na otrcanoj bolničkoj spavaćici, a drugom mi mahnula brižno, kao da ću ja sutra biti operisan Od Ko Zna Čega...

Kažnjen sam da je se takve sećam...

Tramvaji su tumarali kroz magleno Travno pokušavajući da nađu put do mosta, lako sam ih mogao uputiti, ali niko nije dizao pogled ka svetlarniku hodniku kasarne...

- Da, to je novi Balasević, dragi slušatelji, a stari, lažni razočarenjak u život. Sve što valja na ovoj ploči lagano bi stalo na jedan singl...

Da, bio bi to sasvim solidan singl...

Vasa Ladački. Ostaje mi to što se volimo. Život je more. Mirka. Menuet. Odlazi cirkus...

Iskustvo ne vredi puno, to iz iskustva znam. Ono što sam već doživeo sa "Cirkusom" nije mi pomoglo da nakon sedam godina lakše prebrodim "Panta rei". Osamdeset i osma je za mene počela prilično jadno, i iz svih navedenih razloga dobro sam zapamtio ime ispod onog teksta, nadajući se da ćemo se kad-tad sresti.

Doslednost dotičnog Novinara trajala je tačno godinu dana, kao i sva kvarljiva roba...

"Tri posleratna druga" su kroz sve novine prošla nadmoćno, rumeni, ludi i zagrljeni, kao pijani seoski momci na onoj lepoj Predićevoj slici...

Padao je krupan sneg kad se Ono Ime javilo telefonom, i ja sam poslovno ugovorio intervju, ne otkrivajući da znam o kome se radi...

Rekao je da će me čekati ispred redakcije, krenuo sam ranije, što nije moj običaj, i Olja je žurno ogrnula kaput, prepoznavši mister Hajda pod mojim kačketom...

Kej je bio pust, razduvavši poljupcem maslačak pahulja sa njene kose, pomislio sam kako neoprostivo dugo nismo šetali tu, i Novinar odjednom nije bio tako važan kao maločas...

A onda je za sekund postao totalno nevažan, otopio se brže nego tihi snežni padobrancima koji su nesretno upadali u Dunav...

Iz sumraka je izronila zdepasta figura koja se batrgala po lapavici, i bubuljičavi klinac sa debelim cvikerima, i štrikanom zelenom kapom sa velikom gombom, zavirio nam je u lica čkiljavo, kao krtica...

-Izvinite... Ali malo ste poranili...

Bože, kako ga sve nisam zamišljao? Kao nekog koga ću udariti? Kao nekog ko bi mi mogao vratiti? Kao nekog razložnog? Nekog ko će možda i argumentovati sve što je napisao?

A, ono...

Patuljak sa zelenom štrikanom kapom, mali zli čarobnjak iz Oza, prepadnut i beznačajan izvan tvrđave svojili stubaca...

Pogledao sam Olju sažaljivo, laknulo joj je kad je videla da se doktor Džekil vratio kući, i povukla me pomirljivo prema autu...

-Mila? Nemoj mi reći da je ovo On?

Krtica je unezvereno njuškala levo desno, drhtao je kao da je došao po autogram, nije mu bilo jasno čemu se čudimo...

-Molim? Da, ja sam vas zvao telefonom... Ne vidim u čemu je nesporazum?

Sve manje se piše o meni, i sve manje ja to čitam, ali uvek ima dežurnih prijatelja koji sačuvaju neki članak u kom sam pomenut, posebno ako sam pomenut po zlu...

Sujetan sam i nesiguran u ono što radim, ali čujem da su to neizbežni začini kad se kuva umetnost, ola-la, do kraja će se još indirektno ustanoviti da zaista imam neke dalje veze s umetnošću?

Uvežbao sam, uglavnom da dobre kritike primam kao **nešto normalno**, a loše kao **nesto**

lično, i niko ne mora da me podseća da ne treba ni da se dičim ni da se jedim zbog toga...

Sve to ionako pišu Dečaci U Štrikanim Zelenim Kapama Sa Velikom Gombom...

A ti burazere moj, *jesi ili nisi*...

To ni Bog više ne može promeniti...

TRIPUT SAM VIDEO TITA...

Ne, dvaput sam ga video...

Mada mi je i jednom bilo dovoljno...

Imam nepogrešivi instinkt da i u prepunoj dvorani otkrijem nekog ko me ne voli, u lovačkoj sali u Karađorđevu takvih je doduše bilo više nego na svim koncertima zajedno, ali ja sam iz nekog razloga uočio baš natmurenog Jozu-Brozu?

Ništa lično, dabome...

Sasvim je normalno da klippan sa bradom divljakušom, u somoćankama, sa otkopčanim gonjim dugmetom košulje ne može razgaliti matorog picana u belom odelu, sa kolmovanom kosom i dijamantskom iglom na kravati? Kao kad bi se meni nacrtao neki zelenoglavi rokoš sa zihericom u nozdrvi, u frulicama masnim kao buregdžijska krpa?

Dešava se, kao što rekoh, ima raznog sveta...

Tile je digao svetsku revoluciju samo da bi se uvalio u to belo odelo, a ja sam digao privatnu revoluciju samo da ne izgledam kao moj ćale, on je takvo belo odelo nosio još kao srednjoškolac, to me je užasavalo...

Nema veze...

Izvesno je, uglavnom, da "Računajte na nas" ne bi ni nastala da su naši pogledi imali priliku da se negde sretnu i pre te kobne večeri, ali sticajem okolnosti Josip i ja nismo zalazili na ista mesta...

Napisao sam tako pesmu u dahu, kad je nabačeno "da će se možda i Maršal pojaviti", i otpevao je nepromišljeno, istog dana, ne pustivši da malo odleži...

Događalo mi se, i pre i kasnije, da ostanem nezadovoljan nekim stihovima, kao u "Iloni"

ili u "Lunji", na primer, ali pesma o kojoj pričam ipak je bila nešto drugo. Ona je privukla ne samo one koji dotle nisu slušali nijednu Balaševićevu ploču, nego i one koji dotle nisu slušali nijednu ploču uopšte...

Ispostavilo se da je svima od samog početka bilo jasno da je to veliki promašaj, ali su za svaki slučaj sačekali da prvo Tito malo umre, teškom mukom se uzdržavali još nekih desetak godina, onda pustili da stvar prenoći, pa mi otvoreno skresali u lice...

Eh...

Malo kom je, nažalost, pre nego meni bilo jasno da je to Veliki Promašaj...

Pričam dakako o umetničkom, ili zanatskom kiks-u, kako hoćete, jer, prvo i prvo, šta mi je uopšte trebalo da pravim rodoljubivu pesmu? Eto, napipao sam u grudima jeftinu paklicu na kojoj je pisalo "Patriotizam", i popužio sam to bez veze, da se malo napravim važan pred društvom...

U ime svih nas iz pedeset i neke?

Koja nadobudnost, čoveče?

Svi se mi Javni navučemo, kad tad, i uobrazimo da smo Veliki Proroci, posle je grdna muka skinuti se sa te igle...

Ko je tebe, frajeru, ovlastio da istupaš u ime generacije? Daš Amateru par naslovnih stranica, i tu i tamo ga pustiš nu televiziju, a on odmah ište još i čekić i četiri eksera, da se sam prikuca za krst?

Zatim...

I ono pominjanje partizana & ofanziva bilo je "ispod mere", što kažu pecaroši? Zna se u kojoj su Partiji povlačeni takvi džokeri, a Igrač mog renomea nije sebi smeo dozvoliti da igra tablič sa šusterskim kalfama...

Ali presudna greška ipak je bilo Ime...

Ne Tito kao Tito, nego Ime kao Ime...

Imena savremenika nemaju šta da traže u pesmama koje nameravaju da potraju...

No, bilo mi je dvadeset i četiri, zaboga, kako sam mogao pretpostaviti da će moje pesme nadživeti nekog Besmrtnog?

A upravo to se desilo...

I loše godine projure kao ponoćni autobus, kako bi tek dobre svirnule?

Odrekao sam se Pogrešne Pesme odavno, i pre nego što su je se drugi odrekli, a ljubav prema domovini polako sam prilagodio broju svojih godina, u kom su prva i druga cifra u međuvremenu načinile rokadu...

Onaj kratki period Računanja Na Mene bio je sasvim dovoljan da upoznam talog okupljen oko omladinskih i partijskih organizacija, i da shvatim kakvu sam im uslugu učinio smislivši pesmu kakvu oni nikad ne bi umeli, a kakva im je odavno bila potrebna...

Na sledećem sletu, poslednjem na kom je Joza-Broza istrčao na teren, završna tačka je izvedena uz "Računajte na nas", ali Crveni Đavoli mi nisu oprostili što sam ih prozreo. Za kaznu su unajmili ljubljansku grupu "Pepel in kri", da to otpeva umesto mene...

Pesma je bila podobna, a ja Nepodoban, takav preokret sam i zaslužio, sa dotičnom karakteristikom sam poslat i u vojsku, godinu dana kasnije, a zbog nje me, evo, i dan-danas skidaju s programa, nepodobnost je zločin koji ne zastareva...

Eto...

Morao sam malo da se oplijujem, očito da nema ko...

Na ove Moje Dušmane se ne mogu osloniti, ne znaju oni, siroti, ni da me kritikuju kako treba...

I na poslednjoj ploči nisu stigli dalje od toga da prepisu imena muzičara, i da mi još jednom zamere što sam onako uvlačkački pevao Titu, u martu sedamdeset i osme...

Čujem da kolege nisu?

Zašto? Nisu ih zvali?

Ma, *godine su prošle pune muka i svima njima*, svi su oni stajali mirno *dok zbori Tito*, da bi posle *sve brže i brže letele njihove krampe*, samo što se to zataškalo. Ali neću dalje da denunciram, ko mi je uostalom kriv, moje pesme se naprosto duže pamte, šta god da im je tema, u tome je jedini nesporazum...

Savest mi je, znači, čista?

O, koješta. Naravno da nije...

Da su se svi ti bucovi koji mi zameraju na podilaženju i udvoravanju, samo malo spustili ispod površine po kojoj plove, mogli su se pošteno zabaviti sa "Triput sam video Tita", to je tek nezamisliva ljiga...

I ja sam video Tita Maršala... Legendu tu... Slobodotvorca... Čoveka tog... Druga & borca... Tada sam ja video Tita drugi put...

Ma, što bi rekao Makijaveli, mala Jovana je imala pet meseci, i ja sam bio spreman da napišem i "Triput sam video feldmaršala Geringa", samo da na dva dana klisnem iz kasame i vidim moju devojčicu i njenu lepu mamu. Majstori su mi obećali da je to samo za potrebe emisije koja obeležava prvu godišnjicu Predsednikove smrti, ali u to vreme smo se obojica još vrlo dobro prodavali, pa PGP nije propustio penal da izda i taj singl, no, za isti se baš nešto i nisu otimali?

Dosta kasnije stavio sam tačku na trilogiju o Malom Joži, napisavši "Requiem", iste pirane koje su tu pesmu tad glodale kao "titoističku", sad je veličaju kao "proročansku", ali možda je bolje da sačekamo još koju deceniju da je i ostali prevedu na jezik svoje osrednjosti, pa da onda popričamo o njoj?

A da sa ovim "Računajte na nas" raščistimo odmah, jednom zasvagda?

Bilo mi je dvadeset i četiri, kao što rekoh, a to su tako dobre godine da se za njima žali već u dvadeset i petoj. Brinuo sam jedino oko toga da li će sutra izaći novi "Alan Ford", da li će gospođa Šilička kuckati u cevi ako opet kasno budem svirao gitaru, i koja će curica zadnja utihnuti svetlo u petospratnici preko puta?

A Zakletva, Tito, i Bitaka Plam?

E, pa..

Nisam ja baš svaku pesmu napisao onako kako sam zamislio, ali ne bi bilo fer da se bunim, jer neke su ispale i bolje...

Ova, eto, slučajno nije, omakla se u silnom uzbuđenju zbog nagoveštenog susreta sa prvom stranicom bukvara, sa nečim što za mene i nije bilo čovek, nego pre simbol, nešto kao "Hej Sloveni", ili zlatom oivičena petokraka na trobojnici koja se diže...

Ne, gospodo, molim da se ovi redovi ubuduće tretiraju kao moj potpis pod svečanom izjavom: Nisam ja bio nikakav Titoista...

A, opet...

Kad bih samo znao da Sve Ono nije bilo slučajno?

I da je zaista provalio fazon kako da četrdeset godina drži sve ove Ludake i Nacionaliste na bezbednom odstojanju od Ljudi?

Postao bih Titoista, istog trena...

Pa makar štafetu nosio sam...

ČULE SU ME KRUPNE (?) ZVERI: PRODUCENTI MENADŽERI...

Čujem da postoje zemlje u kojima ima i poštenih menadžera?

OK, predajem se, pretpostavljam da je Disneyland jedna od tih, ali koje su ostale?

Za ovih dvadeset godina sam upoznao najgori šljama koji se valjao Velikom Jugoslavijom.

Cena slave otplaćuje se beskonačnim ratama, a Menadžeri su valjda najskuplja od njih?

U mojoj arhivi o tim tipovima nema puno ličnih podataka, klasifikovani su jedino po tome za koliko me je koji pokrao, što je proporcionalno vremenu koje je svaki od njih proveo uz mene, pomnoženo uobičajenom tarifom...

A što sam se uopšte i petljao s takvima?

Braniću se ćutanjem...

Recimo, ipak, da prva od deset estradnih zapovesti glasi: Ne potpisuj!

U odnosima oko novca se, dakle, sve svodi na Džentlmensku reč. Za razliku od preferansa, za ovu igru je dovoljno i dvoje, ali osedeo sam tražeći još jednog džentlmena s kojim bih odigrao poštnu partiju, dosad ga nisam našao...

Loš trgovac, a dobar čovek, ura, dobitna kombinacija za one sa obrnutim atributima ispred zajedničkih imenica...

Sretao sam tako Stare Vrane, mahere koji su mogli da lažiraju sve, od top-liste do opštinskih izbora, ali i ove Pejdzeraše, provincijske skorojeviče, koji bi se jedne godine još oduševljavali pokretnim stepenicama i svetlećim reklamama velegrada, da bi sledeće vitlali mobilnim telefonima kroz Knez-Mihailovu, osnivajući kompanije i korporacije...

Klinci popale šibice, suzice zasjaje u očima, pokoja zvezda spusti se kao jo-jo samo da ih takne i blagoslovi, sećam se koncerata na kojima je zlato kipilo sa svih strana, nekih Baš Velikih Koncerata, koji su kao svetionici blistali u tmuni ovog vremena kom smo dodeljeni tako malerozno, kao đaci-prvaci najgoroj učiteljici...

A dotle...

Negde dole, daleko ispod nas, ispod pesme i ispod tišine, kao žohari u tunelima pod patosom, sve vreme su unezvereno bauljali smutljivci i prevaranti, otimajući se poput Cigančića pred crkvom za svako prosuto zrnce čarobnog praha...

Mi bismo još lebdeli na odjeku, kao na letećem ćilimu, zagledani u svetla kroz (najčešće) pokisle prozore kombija, a Menadžeri su grozničavo cupkali na prednjem sedištu, nestrpljivi da teglu punu zlatne prašine što pre trampe za još veći auto, i za još svileniju i još ljubičastiju svilenu ljubičastu košulju...

Pa, ne oblače se oni slučajno kao makroi...

Kolege takode žive naplaćujući tuđu ljubav, ljubav publike prema nekome, nekoga prema publici, ljubav prema umetnosti, ljubav prema ljubavi, svejedno, ja nemam pravo da im to prebacujem...

Meni su, naime, svi oni pomagali bez interesa. Samo zato što izuzetno poštuju To Što Radim. Ja sam, eto, taj izuzetak. Na meni su svi večito bili u gubitku, eventualno na pozitivnoj nuli, to im je hvala što su napravili zvezdu od mene? Ni za rođenog brata ne bi uradili to što su radili da ja budem zadovoljan. I redom su za mene obavljali Prijave Poslove. Prijave poslove posle kojih im ostaje Čista Zarada. Sto-dvesto-tristo hiljada, kako kome zapadne?

Konvertibilnih. Neoporezovanih. Lakih...

Dosta, bre, hohstapleri...

Meni se svašta može prebaciti, ali ne i to da sejem siromašne menadžere za sobom?

Pokažite mi nekog od Mojih Bivših da vozi, na primer, "jugo 55", ili da nije kupio stan za keš, pa da pomognemo? Ljudi smo, dogovorićemo se, uradićemo začas za čoveka seriju humanitarnih koncerata, to bar nije neki problem...

Postojao je i izvesni Mario Štrukla, ne znate ga vi, lokalna jajara, jednom prilikom ustupljen sam mu kao prebivanje ko zna kakvog duga, možda bih sve lakše objasnio da sam ga se odmah setio?

Bilo je to davno, nastupao sam u Bjelovaru, sam, sa gitarom, koncert je bio planiran za Kazalište, više kao recital, ali kad sam se po svom običaju pojavio na licu mesta u minut do osam, moleri su onim čupavim valjcima upravo prelazili tavanicu na već drugi "bis"...

-Renovira se, gospon Đorđe...

Da li će se osušiti do osam, upitah?

Jedan od ljubaznih soboslikara reče da me publika još od sedam i pol čeka ispred sportske dvorane, i da požurim, na sta sam se samo nelagodno protresao...

Bjelovarska hala nije bas Medison Square Garden, nema govora, ali u nju komotno stane blizu dve tisuće (što je i u iljadama tu negde?), definitivno prevelik prostor za Usamljenog Tamburaša...

-Nema teorije da izađem... Dogovorili smo se za pozorište, tristočetristo ljudi... Ne mogu... Masa bi me linčovala...

U Bjelovaru su me uvek voleli, na stotine njih je žurno ulazilo u dvoranu, samo je Mario žurno izlazio iz iste...

-Fućka mi se, da ti prav velim... Rulja je vidla da si došel... Niko meni ne bu razbil auto ak ti ne nastupiš... A lova je tu, u kesi... Mene ne interesiraš ni ti, ni tvoje pjesmice, ni jednu ti ne znam... Ja lovu nikom ne bum vrnul, i bog... Pa radi kaj znaš...

Sledećih par sati sam pošteno radio To Kaj Znam, koncert je bio odličan, ali po tome ga sigurno ne bih zapamtio? Moji koncerti se nikad nisu razlikovali jedan od drugog po tome da li su odlični, to nikad nije bilo sporno...

Glava me je bolela do zemlje, patrola me je zaustavila na ravnini ispred Bizovca, i dugo smo pričali oslonjeni na plavi milicijski "stojadin", dok se svitanje nasipalo u rosu kao zlatna kajsijevača u saće rakijskih čašica na svatovskoj tacni...

Onaj pričljiviji pandur, gologlavi, zasukanih rukava, pitao me je kako to da Menadžere niko ne hapsi, kad su već takvi kakvi kažem da su.

Rekoh da su jednog spakovali pred mojim očima. Na Šalati, u Zagrebu. To me je, istina, opasno koštalo, izgubio je u kazinu našu zaradu od jedanaest prepunih koncerata, ali kad bih znao da je to cena, uradio bih još trideset i tri koncerta, nek ide život, samo da uhapsu bar još trojicu po mom izboru...

Kretao sam kad je usporio pekarski kamion, Gologlavi je svirnuo u prste i sustigao me sa veknom dvokilašicom koja se još pušila...

-Ponesi da imate bar za doručak. Šta ćeš sad reći ženi?

Eh...

Ne znaš ti moju Olju...

Pitaće da li su znali nove pesme, da li je bilo puno, šta sam pevao na kraju, čime počeo?

Bogu fala da je tvoj talenat tako blagorodan, ume ona da kaže, pa ostane ponešto i za nas.

Ne mogu oni da nakradu koliko ti možeš da zaradiš...

I dan-danas je tako...

Maria Štruklu nikad više nisam sreo, a možda i jesam, ali se nisam setio da je to on? No, svejedno neću ga zaboraviti ni kad krenem na Poslednju Tezgu, to je sasvim sigurno...

U odnosu na pljačke koje su prethodile i sledile, njegova prevarica mu dođe kao nevraćeni kusur, nešto kao dvaput obračunata šopska salata u nekoj kafani-krajputašici, ali majstor je jedini glasno izrekao nedvosmisleni Menadžerski Manifest, i ja to poštujem...

Svi ovi drugi su bili isto tako nezasiti, pohlepni i zli, ali su lagali do poslednjeg daha, i nadam se da će kupovati lekove za svaku žutu banku koju su oteli ubogim svircima...

Ma, ajde, šta se foliram, od vaspitanja sam ionako imao samo štete u životu?

Nadam se, štaviše, da im ni ti lekovi neće pomoći...

NEMAŠ TI POJMA ŠTA JE MRAK...

Jedan mi je već prebacio da u mojim pričama *još važe stare granice?*

Ne, prika, rekoh mu, u mojim pričama granice *ne važe*, to je tebi zasmetalo...

Od nedavno su počeli da mi udaraju recke kad god kažem Skoplje ili Ljubljana, svima najteže pada Svoje Inostranstvo? Susreću se, čujem, sa sličnim problemima i ostala braća Sloveni, možda je sad trenutak da se po ugledu na Nesvrstane formira Pokret Raspadnutih, pa da se nekako ispomažemo?

Ovako dalje ne ide...

Priznajem da sam već pomišljao i na to da lažiram Uspomene? Da sve ono što pamtim iz Tuzle, Poreča, Struge, jednostavno konvertujem u lokalne gradove u kojima nikad nisam nastupao, pa da mogu na miru da se sećam...

Jaka bura puštala nas je kao zmaja nad leskovačkim aerodromom...

Jedan felinijevski jedrenjak je dubokom brazdom upravo orao prištinsku luku...

Ops?

Dolazilo bi do zabune, bojim se?

Ima tako nekih gradova koji su nezamenjivi, kao u inat. To sad već i Oni Tamo znaju kao što znamo Mi Ovde, ali eto, tek pokoji izdajnik drzne se da i javno prizna?

Za Pulu sam, na primer, našao jednu odličnu lokaciju na periferiji Pirota, ali onda bi Brioni verovatno zapali Bugarima, a to ipak ne mogu da im učinim. Ni Brionima ni Bugarima...

Zato ću Taj Grad provući kroz ove redove pod pravim imenom, ali garantujem da neće biti nostalgije za Velikom Jugoslavijom, kao što ne garantujem da neće biti nostalgije za svim ostalim?

Te jeseni se "Dunja" žutela na sve strane, na turneju smo pošli velikim busom, tad nam je parohija još bila tolika da je nismo mogli obilaziti biciklom...

Danas napuniš rezervoar kad kreneš na turneju, a ostane ti barem frtalj kad se vratiš? Da mi je samo mikrofon sa malo dužim gajtanom, ne bih morao ni da krećem na put, sve bih odradio iz kuće...

No, ploča o kojoj sam počeo da pričam bila je ful kečeva, u svakom slučaju, čak su i Večiti Oспорanti priznali *da će se album verovatno dopasti onima koji to vole*, i ni u jednom gradu nismo morali pitati za put do hale. Lako smo je pronalazili prateći kolone Doteranih koje su se slivale ka njoj, i tek bi pokoji mesni Narodnjak tabanao u suprotnom pravcu...

Ali Pula se nije dala...

Na pustom parkingu pokraj dvorane se za vreme našeg koncerta komotno moglo održati i regionalno takmičenje u kartingu? Iako smo stigli u vreme koje se poklapalo sa dolaskom publike, naš glomazni luksuzni "Neoplan" razbaškario se uzduž i popreko...

-Otišlo je blizu devetsto karata...

Boško Obradović, direktor hale, obazrivo mi je saopštio tu vest. Moj dobri prijatelj je godinama bio u poslu, kao tekstopisac i siva eminencija "Atomskog skloništa", i znao je štošta o estradnoj sujeti...

U dvorani od četiri hiljade mesta, devetsto gledalaca deluju kao rođaci i verenice na treningu rukometne ekipe. Pula je i inače važila za Nezgodan Grad kad su koncerti u pitanju, i nikom od bendova iz

One Zemlje Koju Sam Obećao Da Neću Pomiinjati nije uspevalo da je napuni do kraja...

-Pa ništa... Onda nećemo raditi, i gotovo...

Momak koji mi je preprečio put kad sam se uvređeno uputio niz hol, učinio je to gipkošću koja me je iznenadila. Ima stamenih tipova za koje se kaže da ih je lakše preskočiti nego običi, ovaj je bio od onih koje ne možeš ni preskočiti ni običi, a opet se kretao mačje meko, i pričao bibliotekarski tiho...

-Đorđe? Nemoj nas razočarati... Prevalili smo dug put da te vidimo...

Nosio je riđu bradu, kratak kaput i kariranu košulju, i prateći njegov pogled ugledao sam u prikrajku još nekolicinu Istih Takvih, koji su mi ćutke klimnuli glavama...

-Mi smo rudari iz Labina... Puno te slušamo... Ti si Naš, to znaš?

O, sveca mu...

Pišući pesme uvek sam gledao u nebo, čičkao stihove oblacima, pticama i zvezdama, a negde duboko pod zemljom, sa tri planine na leđima, neki Dobri Divovi su slušali pijanu ispovest Vase Ladačkog, žalili za nesretnim Stevom Čenejcem i čekali da Protina Kći promakne lavirintom hodnika, rasipajući latice krina kao dijamante za sobom...

Bio je to jedan od onih koncerata o kojima čak i menadžeri pričaju, seli smo na ivicu bine kad smo otpevali i poslednju stvar, svetla su se popalila, ali niko nije odlazio...

Sledeći put kad smo došli u Pulu, Boško mi je pred nastup vezao šal preko očiju, odveo me do sredtne dvorane, i tamo mi ga smakao svečanim potezom, kao da otkriva spomenik...

-Rekao sam ti da će večeras svi doći?

Održao sam preko sedamdeset koncerata u Beogradu, poštenih dvadesetak u Zagrebu, punio sam Gripe, Čair, Tivoli, u Skoplju pevao pet dana zaredom, prvi na Zetru okačio natpis "Prodato!", ali sam u tezgaroškim krugovima ipak ostao zapamćen kao Čovek Koji Je Napunio I Pulu...

Rudare Iz Labina nisam našao na tom drugom, mom poslednjem koncertu u Prestonici Istre, bila je gužva, i bilo je previše blještavo za njih, verovatno su se i pomerili iz neke senke kad je svetlo ugašeno, ali u istom času sam ja zakoračio u Svoj Mrak, oprezno pipajući prve

metre tajanstvenih tunela na Putu U Središte Publike, i tu smo se zauvek mimoišli...

Malo ko zna kako mrak ume da bude gust kad si ti jedini Osvetljeni?

Bezbroj puta se još planina tmine i tišine navalila na mene, i sumnjam da bi Moja Braća Po Mraku poverovala gde i kad sam sve pomišljao na njih, pa se u to neću ni kleti...

Ali često je plam Onih Dalekih Šibica bio jedino svetlo...

A ja ni jednom nisam odustao kad naiđem na Tvrd...

I ne samo da ih još uvek nisam razočarao...

Nego sam se spustio do najdubljeg okna u sebi...

I odronio još gomilu zvezda...

VALJA MI TAMBURU SPALITI, KO ONE VIKINŠKE LAĐE:
PUSTITI REKOM, PA ŽALITI...NEK JE ĐAVO NAĐE...

Postojao je običaj da se svečari ne rasture dok svi u krug ne otpevaju Svoju Pesmu. Za našim okruglim, furniranim stolom (oko kog se čitava familija natezala, kao oko konopca, da bi ga razvukla), zvanice su bile pobrkane, ali uvek po striktnom redu, kao brojevi na ruletu. Teta Mila je redovno nastupala kao predgrupa, obično sa *Ja o prošlosti ne mislim više*, što i nije bilo tako tragično...

Dešavalo se da kuvano vino bude slabije razblaženo, i tad bi se ona zarumenela više nego što treba (što se redovno dešavalo i breskvama od marcipana koje je neizostavno donosila), a mi smo pod stolom prekrštali prste vraćajući da nipošto ne krene *Jesenje lišće već opalo je*, u onoj svojoj LP-verziji, spram koje je i *Početak bune na dahije* samo ništavni aforizam...

Moja majka je čak sumnjala da teta Mila sama dopisuje strofe. I zaista, niko nije uspevaao da je prati dalje od treće-četvrt. Tu su se svi šaltovali na mumlanje.

Zatim nas je Čale morio uz *Ribar plite mrižu svoju*, kuma Ljuba bi prepala zadremale ciknuvši *Čim čujem tambure ja skočim na bure*, a onda bi i gospon Bandika ustao da otpeva *Oj spomenče plavo cveće*, na šta se čulo kako dame repetiraju otvarače svojih tašnica, na vreme pripremajući maramice...

Ja sam se dotle uspešno izvlačio, i svi su se čudno zgledali kad sam iz svoje sobe doneo gitaru...

Slavio se moj dvadeseti rođendan, svi su se okupili kao za svetac, i tek mnogo godina kasnije sam shvatio da je to bio moj prećutni ispraćaj u Svet Velikih. Rođendani odraslih nisu se u našem kalendaru obeležavali crvenim slovima i nijednog narednog jedanaestog maja nisu mi doneli onu odurnu tortu od ananasa, ali to je definitivno najmanja šteta...

Znate I priču o Vasi Ladačkom? I ja sam je tek onomad čuo...

Niko nije vrisnuo.

Zažmurio sam, misleći da ću tako samo sebi prigušiti svetlo, ali i ostali su se začas primirili na svojim mestima zagledani u film koji se projektovao iz rupe na gitari...

Čak i oni slični njemu...Kada razmisle o svemu...

Kažu da je bio...Čudna sorta... Dugo nisam digao pogled, a ipak sam bio prvi koji ga je digao. Pre toga me nikad nisu čuli da sviram, nisu znali ni da pomalo komponujem, bilo im je poznato, štaviše, da sam svojeglav i vetropirast, da sam najuren iz škole, a opet me niko nije ni pitao čija bi to pesma mogla biti, kao da su je od mene godinama i očekivali...

Izgleda da su oni ipak tajno veruckali u mene.

Al, eto...

Nisu baš umeli da pokažu...

-Bože, Jovice...ja i ne znam da ovaj naš Đoliško tako lepo peva?

Čale je pogledao gitaru gotovo razočarano, znao sam da upravo misli samo na to da su Mačak i Lisica ponovo došli da njegovog Pinokija odvuku od škole...

-Da, blago nama...Još kad bi bio pametan da malo zapeva i na maturi...

Nekima se čini da su moje pesme sve iste...

Shvatam ih potpuno... Meni su, na primer, one Ajnštajnovne formule sve iste.

Nismo svi svemu dorasli...

Stihovi su uflekali stranice ove knjige kao višnje damastni stolnjak baštenskog stola, i odaću tajnu: oni su pisani obrnuto, *na muziku*,

otud tolika raznolikost i amorfnost mrlja, uprkos vrlo doslednim rimama...

Pade, znači, kula od karata sa čije su osmatračnice Nedorasli taman opazili metričke modle iz kojih moje melodije ispadaju kao vanil-krancle...

Do vraga, počinjem da zvučim kao Kritičar.

U prevodu, najveći krivac što su ipak pomalo sve iste sam doista ja, ali ne toliko Ja Kompozitor, i ne Ja Pisac Tekstova, nego više Ja Pevač Svojih Pesama. Sto trideset i koja pesma dosad! Zamislite reviju na kojoj bi jedan jedini maneken nosio sto trideset i koji model.

Pa ne znam kakvi da su modeli...

Sve bi bilo mnogo jasnije da jednu moju pesmu peva neki Šaban u bordo odelu, drugu, recimo, blazirana Rok Princeza Na Zrnu Belog Praška, a tek svaku treću ja...

Jednog dana sve će doći na svoje, to znam, ali prethodno bih morao da nađem malo vremena da umrem, i ispunim još par rubrika u formularu Večnosti, tako da baš ne vapim za tim danom...

Muzičari me (umereno) hvale kao pesnika, a književnici kao pevača, ali i jedni i drugi tripudijumski pljucnu i prekrste se terajući me od sebe, čim primete da im se primičem u odrpanoj sivoj kukuljici, zveckajući upozoravajućim zvonom na štapu svog talenta...

Ali, dojave mi Dobronamerni da me je neko od kolega opljuvao u štampi, pa tako saznam da imam i kolege?

Nedavno me je u holu hotela "Maestral" spopao jedan Interpretator, Nosilac Festivalске Spomenice, jedan od onih najokorelijih, što farbaju kosu u crno i povlače se po jutarnjim programima...

Ma, ne dolazi u obzir...

Za njegovo ime ne samo da nema mesta ni na marginama ove knjige, nego ne mogu da ga prilepim ni za korice, kao žvaku...

Potreban mi je više kao maskota svih onih koji kad im stane auto traže kvar na tuđem vozilu...

Vokalni Solista me je, uglavnom, pitao kad ću i ja napraviti jednu *pravu* pesmu? Dosta mu je tog recitovanja, šta li je? Morao je već jednom da mi kaže šta misli o meni...

Ljudi iz njegovog društva branili su ga time što je malo popio...

U redu je, rekoh...

Ja bih morao *puno* da popijem da bih rekao šta mislim o njemu, i njima...

A iza svojih pesama stojim...

I ne pada mi na pamet da ih branim...

One su tu da brane mene...

Zato i stojim *iza* njih...

Bilo bi glupo da kažem kako više nemam onih dvadeset godina?

Imam ih, na sreću...

I još dvadeset i tri sledeće uz njih...

Nazivali su me amaterom kada sam ušao u posao, u međuvremenu su se svi potpisali pod diplomu Velikog Profesionalca koju sam stekao, ali i papirni brodići napravljeni od ovih stranica poterani su od obale daškom Amaterizma, koji sam eto uspeo nekako da sačuvam u sebi, ljubomorno, kao tajni porodični recept...

Onaj okrugli furnirani sto više ne bi morao da se razvlači, tek par gostiju je preostalo...

A ja naravno nikad nisam maturirao...

Školske 1994/95. godine, u gimnaziji u Senti uradio je to za mene konačno moj mladi prijatelj Adrijan Arsenović, odbranivši sa najvišom ocenom svoj maturalni rad iz muzičke kulture na temu: *Harmonska i formalna analiza pesama Đorđa Balaševića.*

Mom Đoletu, umesto maturalne slike u izlogu...

Tek toliko... A ja zaista možda i jesam slab muzičar, kao što se priča...

Ali šta bi tek bilo da nisam?

Ih, brate...

Ko bi nam bio ravan?

KAD JE, PRE MNOGO LETA...

Jedva su me nagovorili da i to uvrstim u knjigu...

Istina, da nije bilo "Razdeljka", ko zna kad bih, i da li bih, ikad snimio ijednu drugu pesmu, ali on me podseća na štošta što sam morao da progutam, i na nečasnu opsadu Troje zvane Radio Novi Sad, kad sam se u drvenom konju zvanom "Žetva" na prevaru

uvukao u dotle neosvojivu citadelu, i uhvatio na spavanju Jocu Adamova i njegovu veselu družinu...

Ortak iz gimnazije je po ko zna koji put okupio akustičarsku grupu, ali je najzad uspeo da zavrbuje i dva Ženska Vokala. Grupičuljci sa vodećim histeričnim sopranom su u to vreme već uveliko izlazili iz mode, ali reakcionarna produkcija RNS-a kaskala je za trendovima taman toliko da i to popuši...

Pristupio sam im u zimskom prelaznom roku, bio je u igri Jedan Rođak Koji Će Već Nekako Srediti Za Subotički Festival, na to sam jeftino navučen...

Nisam izdržao dugo, u to vreme zanosio sam se idejom o bendu sastavljenom od prijatelja, bile su potrebne godine da shvatim da u životu ne možeš sastaviti ni ukupno pet prijatelja, a kamoli pet prijatelja koji perfektno sviraju...

Umesto alimentacije sam grupi ostavio odlično ime, "Žetva", i ideju da se peva o ravnici i Dunavu, što izgleda i nije tako jednostavno kao što ponekad izgleda?

U međuvremenu sam, za osam tadašnjih hiljada po minutu (što je i bilo upravo tako mizerno kao što zvuči), pisao prepeve svetskih hitova za "Muzički klub", emisiju o mladim talentima, koje na portirnici kanda baš i nisu legitimisali, jer su se tu prošvercovali i "Neoplanti", "Zipovci", "Cvrčak i mravi", i još mnogi duplovani tinejdžeri...

Vadio sam stvar kad to više niko nije mogao, smišljao tekstove za matrice koje su zvučale kao pokvareni mikseri, ali sam šansu da Producentu poturim svoje demosnimke dobio tek kad sam već balansirao na spoljašnjoj strani donje crte dostojanstva, kao artist nad ambisom poniženja...

-Hm, da... Gitara je raštimovana... Sad je poplava tih molskih pesmica... Baš smo jednu istu ovakvu radili za festival... Neda, Miljenko i Dario... Iz Rijeke... Čuli ste za tu grupu? Dosta teško može da se prati ovaj tekst... Konfuzan je... Taj španski ritam opterećuje refren... Ko ševi Onu Crnu?

Priznajem da sam bio šokiran, skoro kao onda kad sam otkrio da Deda Mraz nosi pantalone i cipele mog tate...

-Molim?

-Ovu Crnu, što peva s tobom... Je l' to ti peglaš? I pre i posle toga Producent i ja smo bili "na vi", to je bio jedini slučaj da mi se obratio sa "ti", ali po mom pogledu je u momentu zaključio da sa mnom moraš biti jako "na ti" da bi mi postavio takvo pitanje...

-Dobro... Harmonski je, znači, potpuno predvidivo... Šablon, običan... Ali, nije samo to...

Melodija je monotona... Učinili biste sebi medveđu uslugu da to snimate... Bolje se držite pisanja tekstova... To vam sasvim dobro ide...

Ne sećam se ni da li sam se zahvalio čoveku na dragocenim savetima. Ta monotona, konfuzna molska pesmica, zvala se inače "Oprosti mi, Catherine", i bandoglavo sam učinio sebi medveđu uslugu, snimivši je nešto kasnije...

"Žetva" je u međuvremenu doista nastupila na Subotičkom festivalu (vidi ti samo našeg Rođaka?!), imali su termin u studiju, ali ja sam imao pesme, klasika, kao u onom glupom crtaću sa konzervom i otvaračem za konzerve...

Bio je trinaesti septembar sedamdeset sedme, predveče, rominjalo je u ulici Žarka Zrenjanina...

Tad sam prvi put ušao u studio, "Razdeljak" je otišao u petsto hiljada, Producent je maznuo dva procenta, a mi izvođači po solidnih 0,33 i to tek nakon otkrivene mahinacije oko avansa...

Svoju zlatnu ploču od "Založbe kaset in plošč RTV Ljubljana" nikad nisam dobio, jer sam napustio "Žetvu", kao što sam i naumio, čim sam shvatio da mi Troja lagano ostaje za krmom...

Prodaješ koku koja nosi zlatna jaja, rekli su mi...

Koko-da, koko-da, pomislih u sebi...

Jako se varate, gospodo...

Ali jaja odlaze sa mnom...

JOŠ SAM SRETAN ŠTO POSTOJIM: PIŠEM PESME. ZVEZDE BROJIM...

Pesme sam pisao onda kad pošten svet i piše pesme...

U pubertetu...

Bile su žalostivne i čežnjikave do zla boga, i Jesenjinu bi bilo neugodno, i mada su davale intonaciju horu uzdaha na velikom

odmoru, mislim da nije tragično po svetsku književnost što nijedna nije sačuvana...

Uzgred, imam sasvim određeno mišljenje o raznim Knjigovođama Vlastitih Literamih Pokušaja, o tipovima koji po herbarijumima kojekakvih fascikli pedantno presuju Svoje Prve Objavljene Radove, ali ga ni ovog puta neću javno izneti, iz (straho)poštovanja prema njihovoj veličanstvenoj upornosti...

Izvadiću se na svoj stil, šta li je, koji je naprosto za nijansu riskantniji, ili se tu naprosto radi o sujeverju, vrag će ga znati?

Pišem, naime, u jednom primerku. Kopije čuvam isključivo u onima kojima je to Napisano i namenjeno...

Po meni su pesme kao visoki letači. Kao golubovi koji se cene po tome sa koje ti se daljine vrate...

Mnogo kasnije, kad više nisam pisao Pesme nego Tekstove, puno puta sam osetio tu povratnu snagu, silnu, jaču od upornih struja osporavanja i zaborava, koju nijedna od mojih ranih, neotpevanih pesama, očito nije imala...

Neka od njih bi se, inače, odavno uzdigla iznad neke rođendanske posvete ili prhnula iz spomenara u koji je zapisana, i umiljato mi doletela na dlan?

*Nestvaran... Satkan od dima,
Sad idem... Bez stiska ruke...
I, ko prokleti brod bez luke,
Lutaću, dok me ima...*

Eh, naravno da se sećam ponekog stiha. Sećanje je ipak moj zanat. Pamtim, nažalost, i daleko besmislenije stvari nego što su prve strofe mojih rođenih tinejdžerskih soneta...

*A Mesecu zvezde krašću
Kad zaspi ohol i tih...
I, voleću svaku od njih...
Nekom cudesnom strasću...
Čoveče...*

Dučić i ekipa provukli su se za dlaku? Da sam se rodio koju deceniju ranije, nigde ih ne bi bilo...

Jesen šezdeset i sedme, izrazito lirska, protekla je tako u traganju za jednosložnim rečima, i za devojkom koja ima četrnaest slova u imenu i prezimenu? Kao u inat, Ana Kiš i Aleksandra Karamatijević bile su lepe kao mlinarice na holandskom porcelanu, ali zalud, nisu ispunjavale ni osnovne uslove za akrostih. Krajem prvog polugodišta stigao sam čak do trećeg soneta u vencu, što se još uvek vodi kao moj lični rekord, ali već na sledećem tromesečju sam shvatio da eventualno mogu izdati jedino "Zbirku započetih sonetnih venaca", ništa bolje od toga...

Toliko o Pesmama Osnovkama...

Nadam se da niko neće iskopati ono kako *nas poštar ima zvonak glas, dubok i oštar, cini mi se bas*, što je doduše oduševilo moju učiteljicu Zdravku i dobar deo prvog B razreda, ali, ruku na srce, ipak nije za jednu ovako Ozbiljnu Knjigu...

Ne bih voleo da ovo zazvuči kao da se stidim što sam sa osam godina pisao kao osmogodišnjak, stideo bih se da tako pišem danas, da slažem *dečake što nose zoknice, uz curice što glade loknice*, ne bi mi baš bilo svejedno da spadam u starčiče koji otimaju honorarčiče po dečjim emisijama, u *te majstore pera, sa tezgom stalnom, sto se vode pod: Dečji Pesnici, u Socijalnom*, bljak, Poete Bez Poente oduvek su me najviše užasavale...

Rođen sam, dakle, sa neospornim darom za rimu (koji sam za sebe ništa ne znači), i sa nivoa svog talenta sam odmalena vrlo lako razlikovao pesnike od pesnika, ne toliko, zaboga, da bih se bavio kritikom, il nekom sličnom nepristojnom rabotom, ali ipak sasvim dovoljno da bih već nakon pola strofe mogao da otkrijem one koji rade (samo) po sluhu, od onih koji pri tome aktiviraju još po neko čulo...

Više puta sam, ispunjavajući želje svojih devojčica, gostovao u vrlo gledanoj lokalnoj TV emisiji za decu, gde sam, na molbu voditelja, u prolazu smišljao bećarce i stihove koji su po pravilu vadili stvar, posmatrajući oko sebe nadobudne Kostimirane Boeme koji sasvim solidno žive od onoga što prosečan kantautor sklepa za minut i po...

U gimnaziji sam, recimo, potpuno apstinirao od rime...

U školskom listu, nepredvidivo nazvanom "Gimnazijalac", dogurao sam (na zgražavanje takozvanih kolega, redom članova fan kluba "Branko Miljković"), i do čitave svoje stranice, i taj period nosim kao zlaćani orden na reveru svojih uspomena...

*Da ti imaš telefon, ja bih bio slušalica,
I onda bi me dizala i spustala...
I dizala i spuštala...
Pa bi šaptala u mene s vremena na vreme...
I brisala me krpom uoči Male Gospojine, Kada vam dolaze gosti...*

Iz već pomenutih razloga, u arhivi gimnazije "Svetozar Marković" moja Dela eventualno postoje sačuvana celovitije nego što bih sad uspeo da ih interpretiram. Bile su to poeme, kažu oni koji se bave tim stvarima. Sveska u koju su bile zapisane izgorela je kad nam je prskalica zapalila jelku, a jelka stan, i priznajem da mi ta sveska ponekad nedostaje...

*Da ti imas telefon, bio bih ja i imenik,
I to, u inat, baš bez broja koji tražiš,
I onda bi me prevrtala i listala...
I prevrtala i listala,
I dugo bih bio u tvojim rukama...
A to trenutno nisam u stanju...*

Šurjanka, legendarna hemičarka, ušla je jednom u razred sa novim "Gimnazijalcem" u ruci, i prozvala me iz njega, kao iz dnevnika...

- Vi, deco, ni ne znate kako talentovano dete sedi tu među vama...

Tad sam prvi put od nekoga ko nije moja mama čuo da sam talentovan, i možda zato nikad nisam zaboravio taj dan? Šurjanka je, nažalost, uskoro otišla iz škole, a podrška koju sam imao od Slobodanke (srpskohrvatski jezik & književnost), i Jovančice (istorija & sociologija), nije bila dovoljna da me sačuva od inkvizicije koju su predvodili Grginka, Ševara i Kovač (hemija, fizika & matematika, jasno)...

*Da ti imaš telefon, ja bih bio onaj automat za tačno vreme.
"Već toliko sati, toliko minuta, i toliko sekundi te volim..."*

Oh! Kakav dražestan automat, govorila bi ti spuštajući slušalicu, A sve sam to ja... i slušalica i automat...

One godine kad je vladala epidemija velikih boginja, nije bitno koje, na "Martovskim susretima" u Kikindi, koji su se računali kao "najveća smotra poezije srednjoškolske omladine Vojvodine", nagrađena je i pesma pod šifrom "16" (ubijte me ako se sećam zašto baš "16", sigurno zbog broja na nečijem dresu?), a ta pesma zvala se Dani (radni naslov: Srozavanje jednog genija...), i prisećam se samo početka:

*Mada se budim gotovo svakog jutra,
Ja još ni jednom nisam prestao da sanjam,
I to u potpunosti objašnjava sledeću rečenicu koja kaže Da moj dan
obično započinje utopističkim
razmišljanjem na temu Jednog leta bez popravnog...
I neko vreme zadržava se ta naučno-fantastična slika U mojim
bioskopalnim mislima...*

U autobusu, na povratku, upoznao sam izvesnog M. Crnjanina, koji je bio u žiriju, i on mi je, šarmirajući prisutne adolescentkinje, uzgred otkrio da sam bio najozbiljniji kandidat za prvu nagradu (koja te godine nije dodeljena), ali da su Oni ocenili da je tu ipak primetan uticaj jedno pedesetak pesnika od kojih sam dotad (i otad) čuo jedino za Matiju Bečkovića, pa mi je zato ipak dodeljena samo druga nagrada, i knjiga "Ljubimac", Gi De Mopasana, u trajno i neotuđivo vlasništvo...

Bojim se da moja averzija prema poeziji datira baš od tog međugradskog putovanja, a drastično se pojačala u sledećih nekoliko dana, kad sam se prvo probio do redakcije "Indeksa", gde sam po propozicijama nagrade zaslužio i objavljivanje pesme, da bi me zatim i Rade Obrenović, gl. i odg. ur. "Stražilova", uputio na svog urednika poezije, koji moj "higijenski minimum", kako to već kažu sanitarci, nije zadovoljavao ni izdaleka, a o izbliza da i ne govorimo...

Nešto me je, uglavnom, naglo odvratilo od poezije?

Gimnazija je uvek organizovala berbu kukuruza početkom oktobra, momci su poneli gitare i patili se sa nekim prepevom "Bee-Gees"-a, a onda sam se odjednom pojavio i ja, sa očima punim oblaka i

kolekcijom čičkova i krpiguza na svom omiljenom teget puloveru, i tako...

Pesma koju sam tad sastavio zaboravljena je, naravno, i pre nego što je pomenuti kukuruz okrunjen, ali na širokoj njivi mog života, ako se dobro zagledam, još uvek mogu da je pronađem kako izviruje iz zemlje, kao obli granični kamen...

Nikad više, naime, nisam napisao ni jednu pesmu onako na suvo, bez muzike...

A, i neću, kako stvari stoje...

Poezija možda još uvek nije zanat koji izumire...

Ali je još uvek zanat...

Njoj se lako mogu vratiti ako, ne do bog, jednog dana ostanem bez leba...

SLOVEN, BELAC, SLOBODNI STRELAC...

Za nas Ravničare gradovi okruženi brdima uvek pomalo liče na gnezda...

Iz obzira prema Čaršiji Olja i ja smo stigli tog dana Čak na Baš-čaršiju, tragajući za mestom kojim ćemo konačno mirno proći zagrljeni. Razlozi iz kojih smo se u jesen sedamdeset devete krili od Sveta danas su potpuno nevažni, a nevažni su naravno bili i u jesen sedamdeset devete, samo što mi to tad nismo znali...

Sve prave su ljubavi... tužne?

Ma, ne, otkud to?

Sve prave su ljubavi tajne...

Jednostavno smo se uhvatili za isti taksi, kao u crno-belom filmu. Pomislih da je došla iz Provincije (odakle bi inače autobus već u pola osam ujutro stigao u Grad?), i gledajući njen mali žuti kofer, pade mi na pamet mamino proročanstvo da ću svoju nevestu najsigurnije poznati po tome što će čitav miraz umeti da upakuje u tufnastu svilenu maramu...

Narednih meseci limanski studenjak skrivao nas je kao dobri kaluđer...

Da se ne foliramo, ja Čak ni u dvadeset i šestoj nisam nešto preterano ličio na Princa, ali izvesne Grizele & Anastazije ipak su se opako nameračile na mene, pa sam sa Sindirelom u gluvo doba

šetao donjom platformom keja, onom koja se ne vidi s puta, i tihim senovitim uličicama koje su bile sasvim sporedne sve do časa dok Ona nije njima prošla...

Tako smo i u Sarajevo pošli pod izgovorom nevažnog estradnog dogovora, prihvaćenog samo zbog prvog zajedničkog putovanja. Nisam joj puštao ručicu ni na tren, slutim da su se Jovana, Jelena i Aleksa upravo tada preslikali s njenog dlana na moj...

Vratili smo se nekako drugačiji, kao Tajno Venčani, uramivši umesto bračne slike našu fotografiju pokraj One čudne Kućice Šta-li-je Oko Koje Se Uvek Okupljaju Narod I Golubovi...

Pokraj šedrvana, saznadoh mnogo kasnije...

Sve do hiljadu devetsto devedeset i osme sedmi februar nije bio nikakav svetac...

Koji minut posle osam Fadil i ja smo se pustim hodnikom lagano uputili ka sceni.

Profesionalci. Dva verovatno najmirnija Čoveka u Skenderiji, kako je to sutradan opisao jedan od novinara. Mustafa se pojavio daleko ispred, niotkuda, kao duh iz boce, a iza leđa, kao senku delfina pod lađom, osetio sam i prisustvo ćutljivog Mirsada...

Oni su već čuvali Papu. I Klintona. I sve Ostale, kako mi reče Fadil...

-Ma, Sto vam je... Neće mene niko...

Sumnjičavo se osmehnuo, dajući u tom gestu pristojnu prednost osmehu u odnosu na sumnju. Posle sam Čuo da je za četiri ratne godine u Sarajevu od snajpera poginulo više ljudi nego što ih je bilo na koncertu, no, taj famozni atentat, najavljen ko zna kojim atentatom žutih Novinara na moju porodicu, ipak se nije dogodio Tamo. Jedan teški moralni atentat doživeo sam tek po povratku Kući, na ulicama na kojima sam se dotle smatrao najbezbednijim, ali to će eventualno ući u neku sledeću glavu ove knjige, u moju glavu, bojim se, nikada neće...

Uglavnom, Noć kad sam preplivao Dunav uveliko je odmakla, i osetivši da Kiki uzima vazduh stisnuo sam pajaca na svom ordenu i ušao unisono sa saksofonom...

A put sam dobro znao...

Kroz ista ta velika crna vrata otišao sam sa Svog Poslednjeg Jugoslovenskog Koncerta, iz iste te Skenderije, sedam godina se navalilo od tad. Beše to dug nastup, Čak i predug, čini mi se, ali da sam znao šta će se posle njega zbiti, ni do danas ga ne bih završio...

I negde sam rekao da ću u Sarajevu zapevati tek kad se u njega vrata ptice. I boje.

Neprocenjivi zvuci svakodnevnice. Ni ne pomišljajući da će do toga posle Svega doći ovako brzo, Bog nek mi oprost...

Da je zvezda pala svaki put kad sam izašao na binu Mesec bi odavno bio najusamljeniji fenjer na svetu. Dvadeset godina? Hiljadu i jedan koncert? To će mi večeras dobro doći, pomislih, osetivši huk silne emocije koja se kao ponornica valjala tamnim pećinama dvorane, preteći da svakog časa eksplodira u bljesak...

Ne, tremu zaista nikad nemam, nisam slagao...

Ali Srce imam uvek, to je ipak nešto sasvim drugo...

-Dobro veće, Sarajevo, došao je i taj dan... Eto, tako to ide... Ratovi prolaze... Ljudi ostaju...

Na te reči Aida je višemesečnu neizvesnost i brige oko mog dolaska zbacila sa sebe kao tesni jelek, i povukla Svog Dragog u kolo sedam hiljada Tajnih Zemljaka...

Lako su se uklopili medu raspevane klince podignutih ruku i penzionere zamagljenih pogleda koji su po prvi put u životu kresnuli šibicu na prazno. Ma, pod zvezdanom lupom svi smo mi ista generacija. Generacija devetsto i neke.

A i to je obično sitničarenje...

Aidu Pobrić iz UNHCR-a su nam krajem novembra najavili dramatično, kao Jednu ženu Koja Dolazi Iz Sarajeva. Na našoj kapiji uzbuđeno je mahnula lepezom preporuka i akreditacija, a onda, pre no što je išta rekla, pustila je dve suze, iako je i jedna bila više nego dovoljna. Ona i Olja su još tad sve ugovorile, ne progovorivši pritom...

I ispalo je najbolje...

Da su se žene više dogovarale, možda danas u ovoj zemlji ne bi svaki drugi-treći most pretendovao da bude granica, ko zna?

Uostalom, kažu da iza svakog velikog Čoveka stoji velika žena, mada mi je to malo sumnjivo?

Da je taj čova stvarno velik žena bi stajala uz njega, a ne iza?

No, Olja Balaševa je, uglavnom, prelomila pogaču iskušenja ponuđenu iz Bosne, znala je da će tek njen blagoslov udariti pečat na moju kartu za Sarajevo, a isto tako je znala i da moram otići...

Godinama sam izbegavao pozive u rat, stigao je i prvi poziv za mir, Moja Prava Mobilizacija, kako je rekla...

Po Aidinom odlasku ostali smo prilično usamljeni, što i nije neka promena...

I Bend se podelio, poznanici su smatrali da je možda još rano, krenula su i tradicionalna preteća anonimna pisma u plavim kovertama, što je inače najbolji znak da radimo pravu stvar, ali varljiv je taj koračić koji odvaja Ljude od Ziceraša...

Korak približavanja uvek je i korak udaljavanja od Onog Iza...

-Vidiš, Sarajevo je srednjeg roda... Kao dete... Zaigrano... Prostodušno... Naivno...

Beograd je, recimo, Taj Beograd... Muškarčina... Švaca i galamdžija u raspasanoj belojoj košulji, na hoklici pred prepadnutim svircima... I Zagreb je Gospon Zagreb... Koketni geblovski brčići, prefrigani šmek preko jutarnje štampe... Najveću larmu podigne kad zvecne kašičicom o rub porcelanske šoljice... Pa Gospođa Ljubljana... Snežna Kraljica... Uobražena, elegantna, racionalna... Koja je tako hladno napustila taj brak iz računa, čim je shvatila da računa više nema... A Sarajevo... Lakoverno, djetinjasto... Zato ono prvo i pruža ruke...

Da Mila, potpuno si u pravu, pomislih zagrljen Skenderijom...

Krivo mi je da se ja toga nisam setio?

Ratujući sa ratom izgubio sam silne gradove...

Neke od njih pronašao sam te večeri u Sarajevu...

Po dve hiljade karata otišlo je u Banja Luku, Mostar i Tuzlu. Još tri u ostale varoši.

Namera nam je bila da Svi dođu, i došli su, svidelo se to nekom ili ne...

Stranac Sa Ulogom Domaćina neoprezno ih je poimence prozivao u pozdravnom govoru koji mi je uputio, i zvižduci su odjeknuli halom, sasvim prosečni zvižduci, doduše, kao kod slobodnih bacanja za

gostujuću ekipu, ali svakako dovoljno glasni da zasluže pitanje na sutrašnjoj pres konferenciji...

Nije taj rat bio nacrtan pa da ga obrišeš pesmom kao gumicom, rekoh tad. Nek se zviždi na sav glas na koncertima i na utakmicama kad danas - sutra zaigraju Jedni protiv Drugih, samo nek više ne zazvižde granate nad Bosnom...

Patetično, ocenio je u tiražnom beogradskom listu devetnaestogodišnjak poslat od svog urednika na taj Zadatak nevaspitano, kao pripravnik na pijacu da pribeleži cene prvih trešanja i mladog luka...

Ma, da, sinko, patetično do bola...

Mada bih ja za svaki slučaj pitao i Bosance šta oni misle o tome?

Ne gledam i ne slušam snimke svojih nastupa...

Definitivno o sebi imam bolje mišljenje od bilo koje do sad napravljene trake...

Izmontiram u sećanju neke sekvence, isečem kilometre materijala, utišam greške, pojačam aplauze, baš me briga...

Samo mi još treba da počnem i u sebe da se razočaravam? Ionako jedva postizem...

Ukratko, bolje da ni o Tom Koncertu ne pričam suviše. Nisam baš najobjektivniji. Uvek mi zapadne da gledam na potpuno suprotnu stranu od publike...

"Washington Post" je, na primer, priču o tih 285 extraordinary minutes objavio pod naslovom "Serbs, Muslims, Croats join in love for singer", a Politika Ekspres se zadovoljila pljuvačkim pismom Revoltiranog čitaoca Igrom Slučaja Zaposlenog U Redakciji, naslovljenog sa "Pretera ga, majstore", ili tako nešto?

Svako to vidi iz svog ugla. Neko iz oštrog, neko iz krajnje tupog, a iz pravog ugla stvari posmatra retko ko, pa nemam puno razloga da se nadam kako sam baš ja jedan od tih genijalaca?

Ponekad se naprosto osećam kao stari ofucani gladijator, ne samo zbog Arene i borbe za život, i ne samo zbog laskavog strahopoštovanja koje moji ožiljci izazivaju i kod Onih Koji Me Ne Vole, nego i zbog Blazirane Rulje, i zbog njene sve grozničavije i sve očiglednije želje da me već jednom vidi poraženog...

Znam, nije sve tako crno. Ali otrovno bilje je jarko. I čovek je proklet da ga na livadi prvog opazi...

Put U Sarajevo izazvao je prvorazrednu medijsku pozornost, i, kako to već biva, Trećerazredni su se brže-bolje očešali o to, pokušavajući da sebi pridaju barem drugorazredni značaj...

Maskota bi mogao biti takozvani Mladi Glumac koji se prvi uspravio u loži i okrenuo palac nadole? Neki su mi objašnjavali da živi u Sloveniji, a da je pre živeo u Bosni, neki su znali čak i u kojim je sve filmovima igrao, no, njegovog imena svejedno niko nije mogao da se seti?

Malo mi je to kilavo?

Kao ono u kvizu, kad se na igri asocijacija otvore sve četiri vertikalne kolone, ali niko ne zna konačno rešenje. Mladi Glumac Koji Je Opleo Balaševića? Ah, Taj? Žiri? Možemo li uvažiti ovaj odgovor?

Neka ih samo...

Biti protiv Ovog Nevernika momentalno je komercijalnije nego napraviti hit, posebno onima koji hit nikad i nisu napravili. Junaci Viktora Igoa, koji teškom mukom napune sobu gostima za svoj rođendan, sad su jako zabrinuti kako će puniti Skenderiju posle tih besplatnih nastupa? Portparoli izvikuju parole. Glumci glume na vlastite tekstove, što im i nije neki repertoar, a pokršteni menadžeri dospevaju do toliko sanjanih prvih stranica štampe tek postavivši krucijalno pitanje ko stoji iza Njega, sa upitnikom i par uskličnika?

Ko stoji Iza?

Pa, Vatikan, jasno. KGB. Fundamentalisti. Coca-cola. Komunisti. Tito. CIA. I Masoni...

Uhodana ekipa...

Mada mi se čini da je problem u stvari u Onima Koji Stoje Ispred Mene?

A to su Ljudi...

.

Na hiljade njih...

Izdaleka, kroz nišan snajpera ponekom bi se možda učinilo da su to pre Muslimani, Srbi ili Hrvati, ali ja sam im prišao prsa u prsa, dobro sam ih video, i verujte mi na reč...

To su samo Ljudi...

Ništa strašno...

Nas Ravničare gradovi okruženi brdima uvek opčine sunčanom izmaglicom...

Dva jablana pošla su ka meni iz jutarnje fatamorgane pred hotelom "Grand", Fadil ih je primetio sekund pre nego ja, i tad sam prvi put video da Mirzu Delibašića neko može da zaustavi i bez faula...

Korak iza smešio se Vahidin Musemić, momak u plavom dresu sa moje geometrije za prvi gimnazije, pomenuo sam ih sinoć pričajući o uspomenama, i Dve Moje Uspomene došle su da se pozdravimo pred put...

Tek to me je slomilo...

Od Časa kad sam pozvan u Sarajevo spremao sam se kao vitez, svakog dana navlačeći delić oklopa koji će me štititi od tog strašnog Zmaja Ljubavi. Izlazio sam mu već na megdan u Skoplju, u Ljubljani i Mariboru, satirao me je silinom svoje vatre, ali plašio sam se da bi me u Skenderiji mogao i dotući...

Kakav li je tek Ranjeni Zmaj, slutio sam?

Ali sve do par minuta pred polazak dobro sam se nosio s njim...

Nisam zadržao prolazeći kraj srušene Zetre. Ni kraj izgorelog Doma mladih, gde sam održao prvi koncert u toj varoši. Pa čak ni kad sam sam sreo Troku. Nadrealiste. Kernu Montena. Ruždiju. Greba. Vlatka Markovića...

Muški sam izašao pred Ljude, pokrivši srce kao sokola na ramenu, ne dopuštajući mu da poleti previsoko...

I tek pred polazak Kući, oproštajni zagrljaj Momaka Za Koje Sam Jednom Davno Navijao napipao je ranjivu mesto, kao koplje onaj fatalni mladež na Sigfridovoj plečki...

-Možemo li stati na trenutak?

Toki i voki su se kratko došaptavali i konvoj se zbunjeno zaustavio kraj Većnice. Osetio sam isti onaj Dobri Ritam Sarajeva, utrkivanje tramvaja sa Miljackom, puls Kujundžiluka, step po čaršijskoj kaldrmi...

Za ugao sokaka zamakla je nasmejana devojka u štepanoj jakni boje cigle, s Njom se nikad, ne zna da li je priviđenje, lagano sam pošao tim putem...

*-Hoćemo li se dugo zadržavati?, pitao me je Fadil, -Ne, rekoħ...
-Samo da prođem kraj onog šedrvana...*